

З В І Т

про роботу Тернопільського обласного комунального центру науково-технічної творчості школярів та учнівської молоді у 2016 році

Головними напрямками діяльності Тернопільського обласного комунального центру науково-технічної творчості школярів та учнівської молоді у 2016 році, які сприяли удосконаленню форм і методів позашкільної додаткової освіти, навчанню та вихованню дітей і підлітків за інтересами, були: інформаційно-методична, організаційно-масова, навчально-виховна робота, плідна праця по розвитку науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської, винахідницької діяльності з предметів загальноосвітнього курсу, технічної творчості, педагогіки та сільського господарства, спортивно-технічної творчості безпосередньо в Центрі, в школах, коледжах, ПТУ та позашкільних закладах області.

За велику роботу зі створення належних умов для здобуття вихованцями, учнями позашкільної освіти, вагомий внесок в організацію дозвілля дітей та учнівської молоді, створення системи пошуку, розвитку та підтримки здібних, обдарованих і талановитих особистостей згідно із наказом МОН України від 29.12.2012 р. № 1523 "Про затвердження переліку найбільших позашкільних навчальних закладів" Центр віднесений до найбільших позашкільних навчальних закладів державної та комунальної форм власності системи Міністерства освіти і науки України.

Центр у своїй діяльності використовує таку **нормативно-правову базу**: Закони України „Про освіту”, „Про позашкільну освіту”, Указ Президента України від 09.10.2001 р. № 941/2001 „Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку освіти в Україні”, Указ Президента України від 04.07.2005 р. № 1013/2005 „Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”, Постанова КМ України від 06.05.2001 р. „Про затвердження переліку типів ПНЗ і Положення про позашкільний навчальний заклад”, Постанова КМ України від 27.08.2010 р. № 785 „Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року”, Концепція позашкільної освіти та виховання, наказ МОН України від 07.11.2000 р. № 522 „Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності”, наказ МОН України від 06.10.2010 р. № 930 „Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників”, наказ МОН України від 12.07.2001 р. № 510 „Про затвердження Порядку видачі випускникам ПНЗ свідоцтв про позашкільну освіту (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 12.08.2009 р. № 746)”, наказ МОН України від 01.01.2001 р. № 553 „Про затвердження Порядку державної атестації загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 16.08.2004 р. № 658)", наказ МОН України від 10.12.2008 р. № 1123 „Про внесення змін до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в ПНЗ”, наказ МОН України від 22.07.2008 р. № 676 „Про затвердження Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки

України", Положення про центр, будинок, клуб науково-технічної творчості учнівської молоді, станцію юних техніків, Типове положення про атестацію педагогічних працівників України, Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, розпорядження обласної адміністрації, накази управління освіти та науки, власний Статут та інші документи з питань організації роботи позашкільних навчальних закладів.

Щодо **кадрового забезпечення**, то протягом 2016 року у Центрі працювали 23 штатних працівники, 18 керівників гуртків та 3 керівники гуртків по сумісництву. Всі педагогічні працівники мають вищу освіту. Стаж педагогічної роботи до 3 років мають 3 чол., 3-10 років – 7 чол., 10-20 років – 3 чол., більше 20 років – 15 чол. У 2016 році 6 керівників гуртків, 2 методисти та заступник директора з навчально-виховної роботи підвищували свою кваліфікацію на обласних та Всеукраїнських семінарах та курсах при обласному комунальному інституті післядипломної педагогічної освіти.

Серед працівників: 8 чол. - Відмінники освіти України, 9 чол. - нагороджені Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, 1 чол. - Майстер спорту України, 1 чол. – член Національної спілки фотохудожників України. Працівники Центру також нагороджені Грамотами Українського державного центру позашкільної освіти, Тернопільської обласної ради, ОДА та департаменту освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації.

Фінансування

Кошторис закладу на 2016 р. по загальному фонду затверджено в сумі 1952 115 грн. (070401).

Станом на 31.12.2016 р. фінансування Центру проведено у розмірі 100 %. Касові видатки здійснено на суму 1952 115 грн., заборгованість як на початок, так і на кінець року відсутня, видатки на проведення масових заходів – 8000грн.

По спеціальному фонду кошторисні призначення становлять 8 800 грн., у т.ч.:

- 1000 грн. – за послуги,
- 1 100 грн. – від оренди приміщень,
- 6 700 грн. – фінансування за рахунок залишку коштів на початок року.

Фактично надійшло коштів у сумі 2043 грн., у т.ч. від надання послуг – 1000 грн., від оренди – 1043 грн.

Касові видатки становлять 2760 грн., з них – 2260 грн. – оплата матеріалів для гурткової роботи, 483 грн. – оплата послуг зв'язку, 17 грн. – видатки на відрядження.

По сумах за дорученнями надходження та видатки відсутні.

Станом на звітну дату дебіторська та кредиторська заборгованість відсутня.

Що стосується використання коштів у розрізі статей видатків, то, порівняно з минулими роками, у 2016 році заклад мав змогу профінансувати витрати на змагання у значно меншому розмірі (8000 грн.). Також на придбання матеріалів для гурткової роботи, господарських товарів та канцелярського приладдя по загальному фонду було використано 5600 грн., по спеціальному – 2760 грн., що є абсолютно недостатньо для такого великого закладу (в загальній сумі на 860 грн. більше, ніж у 2015 р.).

На поточний ремонт приміщень кошти не були виділені.

Враховуючи, що на балансі Центру знаходяться два приміщення по вул. Січових Стрільців, 13 та Митрополита Шептицького, 26, загальна площа приміщень близько 1700 м², виділення додаткових коштів хоча б для поточного ремонту вкрай необхідне.

Також не були виділені заплановані кошти (відповідно до бюджетного запиту) на виготовлення документації на право власності на приміщення та право постійного користування землею, на здійснення капітальних видатків для ремонту приміщень. Ці витрати слід врахувати при складанні кошторису на 2017 - 2018 роки.

На балансі Центру знаходяться два приміщення по вул. Січових Стрільців, 13 та Митрополита Шептицького, 26. Загальна площа приміщень близько 1700 м².

Будинок по вул. Січових Стрільців, 13 внесений до Державного реєстру національного культурного надбання України і числиться як пам'ятка архітектури місцевого значення (охоронний № 301 М).

Матеріально-технічна база складається з спеціалізованого обладнання (станки: токарні, гвинторізальні, свердлильні, фрезерні, заточні та інші), верстаків, приладів та пристосувань, інструментів, контрольно-вимірних приладів, матеріалів, меблів, траси для запуску електромобілів з автотрасового моделізму довжиною 30,5 м, пожежного та господарського інвентарю. До матеріально-технічної бази належать також картингова траса довжиною 729 м, автокорддром, авіакордором, площадка для запуску радіокерованих моделей. На даний час база потребує оновлення, а це вимагає значного збільшення фінансування.

У Центрі працюють два комп'ютерних класи. Завдяки спільній праці адміністрації та відділу інформаційних та комп'ютерних технологій було оновлено матеріальну базу обох комп'ютерних класів – закуплено нові комп'ютери 14 шт. Для підвищення якості комп'ютерної освіти ці класи давно потребували заміни, так як комп'ютери фізично і морально застаріли.

Введенням посади інженера з обслуговування комп'ютерної техніки вирішено питання підтримки всіх комп'ютерів у робочому стані, підведення до цих комп'ютерів мережі Інтернет, створення локальної сітки та організація роботи електронної пошти та сайту Центру.

Центр здійснює **інноваційну діяльність** відповідно до Закону України „Про інноваційну діяльність” та Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 р. № 522. Інноваційна діяльність Центру полягає в апробації інновацій, розроблених в системі освіти і інших галузях. Також апробацію проходять авторські програми гуртків, розроблені керівниками гуртків Центру і районних позашкільних закладів. В межах інновацій в освіті директор Центру пройшов навчання на базі Київського університету ім. Б.Грінченка за програмою "Основи проектного менеджменту для керівника навчального закладу". Завідувач відділу інформатики та комп'ютерних

технологій пройшов навчання по системі „*Intel®. Навчання для майбутнього*”. Дана система впроваджується на заняттях гуртків інформатики.

Окрім безпосередньої роботи з дітьми, ТОКЦНТТШУМ є єдиним і безпосереднім організатором та координатором зусиль усіх позашкільних закладів області у справі розвитку науково-технічної творчості та технічного спорту на Тернопіллі.

Робота Центру неодноразово висвітлювалась в **засобах масової інформації**. Протягом 2016 року спільно з Тернопільським телебаченням та каналом ІНТБ було організовано репортажі про роботу гуртків Центру та неодноразово спільно з ТТБ проводились прямі ефіри, де брали участь педагоги і гуртківці. На всі масові заходи, що проводились на базі Центру, запрошувались кореспонденти радіо, ІНТБ, ТТБ, TV-4, ZIK та преси. Ці заходи неодноразово висвітлювались даними ЗМІ. Про роботу Центру замітки наших працівників та кореспондентів можна прочитати в газетах „Свобода”, „Тернопільська газета”, "Місто" та „20 хвилин”. Репортаж про проведення змагань на Кубок України з картингу серед учнівської молоді, присвячений відзначенню 25-ї річниці незалежності України демонстрували ТТБ, TV-4, ІНТБ.

На сайтах центру та управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації розміщувалися інформації по проведенню заходів:

- спортивно-технічних та науково-технічних змагань;
- підсумки обласних та Всеукраїнських виставок-конкурсів технічної творчості;
- участь в обласному фестивалі "Повір у себе", благодійних акціях "Діти Тернополя - воїнам АТО".

За **основними напрямками роботи** у Центрі зроблено проблемно-діагностичний аналіз стану, змісту і наслідків діяльності закладу по розвитку науково-технічної творчості в області за попередні роки і визначено основні напрямки та перспективи на майбутнє. У роботі Центру особлива увага приділяється утвердженню загальнолюдських цінностей, високих моральних якостей громадянина незалежної України, відтворенню національної системи виховання учнівської молоді на основі широкого використання національних цінностей українського народу, створенню оптимальних умов для духовного, творчого, інтелектуального розвитку дітей і підлітків, їх трудового виховання і професійного визначення, методичному забезпеченню тощо.

Реалізуючи вказані цілі, у ТОКЦНТТШУМ протягом 2016 року було розроблено план контролю та керівництва адміністрацією за діяльністю відділів та масовими заходами на рік, проведено аналіз використання коштів за кошторисами та підготовлено нові кошториси на наступний рік, підготовлено документацію з господарської діяльності, зроблено проблемно-діагностичний аналіз стану, змісту і наслідків діяльності закладу по розвитку науково-технічної творчості в області за попередні роки і визначено основні напрямки та перспективи на майбутнє. В Центрі постійно кожного вівторка проводяться поточні оперативні наради та раз в місяць - зі всіма працівниками. Два рази протягом року було проведено загальні збори трудового колективу, на яких було зроблено аналіз діяльності відділів та працівників Центру за умовами роботи штатних працівників та роботу трудових угод, розроблено і проведено підготовку до змін у структурі позашкільних установ області у

відповідності до сучасних економічних умов та вимог нового законодавства про освіту, проаналізовано якість проведених робіт по впровадженню Концепції національної школи, Закону України “Про позашкільну освіту”, Положення про позашкільний заклад з науково-технічного профілю та діяльність відділів по цьому питанню.

Протягом року Центром проводилось налагодження контактів з адміністрацією ПТУ, коледжів та вищих навчальних закладів із метою залучення молоді до конкретних заходів, які проводить Центр, налагоджувались зв'язки із партійними, державними та громадськими організаціями з питань взаємодії по лінії національного відродження, що сприяло утвердженню загальнолюдських цінностей, вихованню високих моральних якостей громадянина незалежної України, відтворенню національної системи виховання учнівської молоді на основі широкого використання національних цінностей українського народу, створенню оптимальних умов для духовного, творчого, інтелектуального розвитку дітей і підлітків, їх трудового виховання і професійного самовизначення, методичному забезпеченню тощо. Протягом року тривало співробітництво СТВ з Галицьким інститутом (згідно угоди про співпрацю) по розробці малогабаритних літальних апаратів для бійців зони АТО та розвитку робототехніки серед молоді області.

В цілому змінено структуру і зміст діяльності позашкільних закладів з технічної творчості, удосконалено мережу гуртків, об'єднань, секцій, клубів, лабораторій, студій, товариств в залежності від потреб сім'ї, шкіл, інтересів учнівської молоді, соціально-економічних і національно-культурних потреб регіону, покращено матеріально-технічну базу, модифіковано 2 комп'ютери на сучасну елементну базу, проведено Інтернет у кожен кабінет, придбано копіювальний апарат.

У позашкільних закладах області протягом 2016 року оволодівали знаннями з технічної творчості по 91 профілю близько 28000 учнів. Центр також є методичним осередком, покликаним допомагати керівникам гуртків області та міста у питаннях проведення занять, добору сучасних об'єктів праці для гуртків науково- та спортивно-технічного профілів. На основі результатів обласних змагань, виставок та конкурсів, які щорічно організовує та проводить ТОКЦНТТШУМ, формуються збірні команди області, які захищають честь Тернопілля на змаганнях Всеукраїнського рівня. Проте здійснення нашим Центром координації діяльності закладів науково-технічного напрямку ускладнюється відсутністю у деяких районах профільних районних центрів або станцій юних техніків.

Щодо **гурткової роботи** в Центрі, то протягом навчального року на базі ТОКЦНТТШУМ працювали 28 педагогічних працівників, серед яких 4 завідувачів відділами, 3 методисти, культорганізатор, 18 керівників гуртків та 3 керівники гуртків по сумісництву, які вели гурткову роботу по таких напрямках: кордові автомоделі, радіокеровані автомоделі, кордові авіамоделі, вільнолітаючі та радіокеровані авіамоделі, автотрасовий моделізм, ракетомоделізм, судномоделізм, початкове спортивно-технічне моделювання, картинг, фотоаматори, дитяча анімація, радіоконструювання, електронна автоматика, початкове технічне моделювання, дизайн, конструкторське бюро “Радист”, ремонт побутової техніки, основи технічного моделювання,

інформатика та обчислювальна техніка, операторів ЕОМ, моделювання іграшок-сувенірів, "Театр краси", спортивна радіопеленгація. Всього гуртковою роботою було охоплено 64 групи (1001 вихованець) з 6 до 20 років практично з усіх районів міста та приміських сіл.

Крім важливих освітніх функцій, наш позашкільний навчальний заклад виконує й велику соціальну роботу. В закладі створені умови до занять в гуртках для дітей з обмеженими можливостями. Технічні і інші гуртки, які організував наш Центр, працюють також на базі обласних спеціалізованих шкіл-інтернатів для дітей з обмеженими можливостями.

Як показує аналіз, останнім часом великий інтерес в нашому регіоні проявляють діти з науково-технічного профілю до таких творчих об'єднань:

- комп'ютерна школа (оператор ІКТ, бухгалтер-програміст, комп'ютерний зв'язок через інтернет, комп'ютерний WEB-дизайн, комп'ютер і англійська мова та ін.);
- електронно-музичні інструменти з можливістю обробки звуку на комп'ютері;
- гуртки дитячої анімації;
- юні автомобілісти (картинг) з отриманням посвідчення водія категорії „В”;
- ремонт сучасної електронної побутової техніки, радіоконструювання;
- інформаційні технології, INTERNET-технології;
- гуртки аерокосмічного та ракетомодельного напрямів;
- гуртки по виготовленню малогабаритної техніки.

Зважаючи на обмежене фінансування та відсутність відповідних кадрів, закрито гуртки колективної радіостанції, а додатково відкрито гуртки судномоделювання та відповідно до потреб дітей та батьків – гуртки художньо-естетичного профілю. Частина гуртків працюють на базі шкіл міста та спеціалізованих обласних шкіл-інтернатів.

В даний час можна пояснити, і зокрема зупинитись, на питанні зацікавлення учнями комп'ютерною технікою та інформаційними технологіями. Ознакою часу, в якому ми живемо, є лавинне нагромадження інформації і бурхливий розвиток мікроелектронної техніки. Наша цивілізація нестримно прямує до комп'ютерної ери. Відбувається перехід до інформаційних технологій, тобто до широкого застосування комп'ютерів і програмного забезпечення у виробництві, управлінні, науці, освіті, медицині, торгівлі, банківській справі тощо. Не секрет, що ключем до оволодіння багатьма сучасними перспективними спеціальностями є вміння користуватися комп'ютером.

Мета та завдання роботи *відділу інформатики та комп'ютерних технологій* — прищепити гуртківцям навички користування комп'ютером і типовим програмним забезпеченням. Серед тисяч назв програмних продуктів, що заповнили кібер-простір, є такі, які повинен знати кожний член інформаційного суспільства. Саме на їхнє вивчення й орієнтована робота даного відділу. Школярі та учнівська молодь вивчають операційні системи й оболонки, програми для створення текстових документів, опрацювання табличних даних, вишукування інформації в базах даних, підготовки презентацій, виконання математичних обчислень, для роботи в мережі й обслуговування комп'ютерів. Реалізації цих завдань сприяло

підключення Центру до мережі INTERNET та розробка власного веб-сайту obltechnik.te.ua.

Зміст навчальних програм гуртків цього відділу відповідає типовим освітнім програмам і розрахований на учнів старших класів, студентів вузів, слухачів курсів, а також для самоосвіти.

Центром постійно проводиться **організаційно-масова робота** як зі своїми гуртківцями, так і з учнями області (змагання, конкурси, вікторини, виставки і ін.) за різними напрямками науково-технічної творчості. Ця робота дала вже свої позитивні результати. У 2016 р. на Всеукраїнському фотоконкурсі "Моя Україно!", Всеукраїнських виставка-конкурсах: науково-технічної творчості "Наш пошук і творчість – тобі, Україно!" та робіт учнів молодшого шкільного віку з початкового технічного моделювання, Всеукраїнських змагань зі спортивної радіопеленгації, автотрасового моделізму Тернопільська область постійно займає призові місця. Вагомі досягнення вихованців ПНЗ Тернопільської області у 2016 році на Міжнародних, Всеукраїнських змаганнях та конкурсах подаються у табличному варіанті (додаток № 1). Проте обмежені розміри фінансування не дозволяють взяти участь команд області в усіх Всеукраїнських масових заходах.

Організаційно-масовим відділом протягом року було підготовлено і видано: інформаційно-просвітницький матеріал з нагоди 25-ї річниці незалежності України та Дня Державного Прапора України, 30-их роковин Чорнобильської катастрофи, 125-ти річчя від дня народження Євгена Коновальця, 145-ї річниці від дня народження видатної української поетеси Лесі Українки, "Дзвони пам'яті", присвячені вшануванню жертв голодомору 1932-1933р.р., "Зимові свята Українців", а також сценарії до Дня незалежності України, Дня прапора, Дня Конституції, Календар визначних та знаменних дат на 2016 р., Дня пам'яті та примирення, буклети по відділах: науково-технічний, спортивно-технічний, вітальні листівки з нагоди професійних та традиційних свят.

Одним з основних напрямків роботи центру є формування та розвиток у вихованців високої патріотичної свідомості, почуття вірності своїй Вітчизні, прагнення до виконання свого громадянського обов'язку; виховання патріотичних якостей особистості відповідно до моделі "Громадянина - патріота України".

У закладі впродовж 2016 року проведено цілий ряд заходів щодо посилення патріотичного виховання серед вихованців центру під рубрикою *"Можна все на світі вибрати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину!"*.

Особлива увага у вихованні підростаючого покоління спрямована на проведення заходів з героїзації осіб-учасників національно-визвольних змагань, які віддали своє життя за незалежність України, вшанування їх пам'яті, посилення військово-патріотичного виховання серед вихованців.

В центрі створено інформаційну базу даних про земляків, які в минулому виборювали незалежність України, героїв Революції Гідності, "Небесній сотні", інформаційно-методичний вісник пам'яті захисників України, що загинули під час проведення антитерористичної операції.

Протягом 2016 року проведено:

- тематично-документальні фотовиставки: "Крути – смолоскип в майбутнє" (січень), «Шевченківська весна» (березень), "Техногенна катастрофа"- приурочена Чорнобильській катастрофі (квітень), "Степан Бандера - життя і боротьба" (лютий – квітень), "Онукам – подвиги дідів в житті слугують прикладом величним", "Ми подорожуємо Європою" (травень-червень), а також змонтований документальний фільм "Небесній сотні-присвячується";

- конкурси: - на кращу творчу та науково-дослідницьку, пошукову роботу серед вихованців центру з вивчення невідомих сторінок історії та культури рідного краю, міста (фотографії, інформаційно-комунікаційні проекти); мультимедійних проєктів серед інформатиків "Ми діти незалежної України", "Врятувати від забуття";

- участь у благодійних акціях "Діти Тернополя - воїнам АТО"(виготовлення оберегів, написання листів вдячності воїнам АТО);

- зустрічі з учасниками бойових дій "В родинному колі";

- екскурсії "Шляхами історії по Тернопільщині" в музеї та архівні установи;

- мультимедійні тематичні екскурси.

Патріотичне виховання наскрізно пронизує весь навчально-виховний процес органічно поєднуючи національне, громадянське, родинно-сімейне, науково-технічне, естетичне виховання, базується на національній історії, знанні та відстоюванні своїх прав, виконанні конституційних і громадянських обов'язків, відповідальності за власне майбутнє, добробут та долю країни.

При проведенні масових заходів широко використовується наочна агітація національного спрямування. Змагання та конкурси присвячуються державним святкам, відзначенню ювілейних дат

Протягом 2016 року Центром було організовано та проведено такі змагання та конкурси, присвячені 100-річчю бою легіону УСС на горі Лисоня, відзначенню Року козацької слави, річниці від дня народження Т.Г.Шевченка, 72-річниці визволення Тернополя, 25-й річниці Незалежності України та ін.:

- міжгурткові змагання з авіаційного, ракетного, автомобільного моделізму, картингу та спортивно-технічного моделювання молодших школярів, які проводились у рамках Тижня науки і техніки ТОКЦНТТШУМ на зимових шкільних канікулах (107 чол.);

- обласні змагання з початкового спортивно-технічного моделювання молодших школярів (31 уч.);

- обласні змагання з автотрасового моделізму (35 уч.);

- обласні змагання з картингу (23 уч.);

- обласні змагань школярів з автотрасового спорту (кордові моделі) (20 уч.);

- відкриті обласні змагання з судномодельного спорту (28 уч.);

- обласні змагання з авіамоделного спорту (вільнолітаючі та радіокеровані моделі) (23 уч.);

- обласні змагання з авіамоделного спорту (кордові) (25 уч.);

- обласні змагання з ракетомодельного спорту (24 уч.);
- обласні змагання з спортивної радіопеленгації (39 уч.)

В даних спортивно-технічних заходах взяли участь 355 гуртківців позашкільних закладів області та міста (248 чол. — в обласних та 107 чол. — у міжгурткових), (додаток № 2).

Крім того, в Центрі проведені:

- обласний конкурс-звіт (виставка) конструкторських гуртків „Наш пошук і творчість – тобі, Україно!” (на конкурс було представлено 97 експонатів, 135 учасників з 16 районних ПНЗ, м. Тернополя та ТОКЦНТТШУМ);

- обласний заочний конкурс на кращу фотографію "Моя Україно!" (на конкурс було представлено 150 учнівських фото робіт, 180 учасників з шкіл області, Комунального закладу Тернопільської міської ради "Станція юних техніків", Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола, Тернопільського обласного комунального центру науково-технічної творчості школярів та учнівської молоді);

- обласний заочний конкурс кіно-, відеофільмів (на конкурс було представлено 5 відеофільмів);

- обласна заочна виставка-конкурс робіт учнів молодшого шкільного віку з ПТМ (на конкурс було представлено 129 робіт, 160 учасників із 17 районів області, м. Тернополя та ТОКЦНТТШУМ);

- обласний заочний конкурс дизайнерів (на конкурс було представлено 105 робіт, 147 учасників з 15 районів області, м. Тернополя та ТОКЦНТТШУМ);

- обласний відкритий конкурс учнівської молоді з інформаційних технологій, в якому взяли участь 8 команд (20 учасників) із 4 районів області, Галицького коледжу ім. В'ячеслава Чорновола, Комунального закладу Тернопільської міської ради "Станція юних техніків", м. Кременця та с.Васильківці Гусятинського району;

- обласні змагання з радіоконструювання, в яких взяли участь 8 команд (16 учасників) з районів області, м. Тернополя та Тернопільського обласного комунального центру науково-технічної творчості школярів та учнівської молоді;

- обласні змагання з спортивної радіопеленгації, в яких взяли участь 56 учнів з 10 районів області, команда Нетішинського клубу "Юний технік" Хмельницької області та команда з Львівської області;

- у рамках Тижня науки і техніки ТОКЦНТТШУМ , який традиційно проходить під час зимових канікул, взяли участь 225 вихованців.

В даних заходах з науково-технічного профілю у відділі ІНТ взяли участь 858 гуртківців позашкільних закладів області та міста (додаток № 3).

Працівники та вихованці Центру брали участь в таких виховних заходах:

- День соборності та Свободи України (Дня Злуки): фотодокументальна виставка "Соборна Україна", екскурсії в Історико-меморіальному музеї політичних в'язнів (протягом січня);

- День пам'яті Героїв Крут: бесіди, просвітницькі години "Бій під Крутами", фотовиставка, інформаційний куток "Героям Крут - присвячується" (січень - лютий);

- День Героїв Небесної Сотні: конкурс мультимедійних проектів "Вони загинули за свободу України", патріотичні читання "Гідність, відвага, сила духу", фото-тематична виставка "Мої земляки – Герої!" (лютий);

- вшанування пам'яті Великого Кобзаря: відкрите заняття на гуртку дизайну (керівник Гурська О.Р.) з тематичним виховним заходом "Шевченко на Тернопільщині" (березень);

- відзначення 160-річчя від дня народження Івана Франка: бесіди, семінари, вікторини, круглі столи, фото виставки, зустрічі з літературознавцями Тернопілля (упродовж 2016р.);

- 30-ті роковини Чорнобильської катастрофи: тематичні заходи пам'яті "Пам'ятай Чорнобиль", бесіди, інформаційно-просвітницькі години, фотодокументальна Виставка "Техногенна катастрофа", участь в обласній акції "Твори добро" (квітень 2016р.);

- 125-ти річчя від дня народження Євгена Коновальця: бесіди, інформаційно-просвітницькі години (травень-вересень 2016р.);

- відзначення дня пам'яті жертв політичних репресій: відкрита виховна година "Злочин, якому немає прощення"(травень);

- День Героїв: видавничо-інформаційний вісник "Історія українського визвольного руху"(травень);

- відзначення 25-ї річниці незалежності України та Дня Державного Прапора України: екскурсії до Державного архіву, участь у масових заходах, обласному флеш-мобі "Рушник Єдності", фотодокументальна виставка, що відображає історичні етапи здобуття Україною незалежності (серпень);

- День Європейської спадщини: інформаційно-просвітницькі години "Культурній спадщині – нове життя" (вересень);

- День захисника України: просвітницькі години читання уривків із книги Сергія Лойко "Аеропорт", присвяченої захисникам Донецького аеропорту (жовтень);

- фестиваль серед вихованців гуртків дизайну, початково-технічного та спортивно-технічного моделювання "Синьо-жовта моя Україно!" (жовтень);

- відзначення Дня Гідності і Свободи: тематичні інформаційні години "Тиждень моєї України"(листопад);

Також брали активну участь в обласних та загальноміських масових заходах приурочених до пам'ятних дат.

Під час масових заходів різного рівня талановиті діти мають можливість самоутвердитись, що значно стимулює їхню діяльність у гуртках. Участь у масових заходах виявляє весь попередній творчий досвід дитини, її уявлення про навколишній світ, сприяє вихованню дисциплінованості, колективізму, дружби, товарищескості.

У рамках Тижня науки і техніки ТОКЦНТТШУМ на зимових шкільних канікулах на міжгурткових змаганнях у гуртках взяли участь (225 чол.).

П'ятий раз Центром в липні 2016 року проведена літня оздоровча школа в м. Заліщики для вихованців позашкільних закладів області з судномодельного напрямку.

Всього протягом 2016 року у масових заходах, що проводилися центром, взяли участь 1309 гуртківців (1084 – у обласних та 225 – у міжгурткових).

Всього у змаганнях, виставках та конкурсах взяли участь близько 1600 гуртківців позашкільних закладів області. Постійно з високими результатами виступають команди Гусятинського (директор Гримайлівської СЮТ Сідляр М.С.), Тернопільського (Велико-Глибочецький Будинок технічної творчості школярів – директор Бабій П.П.) та Кременецького районів (директор Шевчук В.М.). По окремих профілях необхідно відмітити належно проведену роботу в Тербовлянському (директор Міхневич В.М.), Підволочиському (директор Круковський Є.І.), Заліщицькому (директор Кравчук Б.О.) районах та м. Тернополі (директор Ковальчук О.С.).

Основними принципами організації діяльності **методичної служби** Центру є:

- відповідність системи методичної роботи сучасному замовленню держави;
- науковість, що вимагає знання сучасних теоретико-методологічних основ розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогіки, психології, соціології з питань виховання творчої особистості;
- системність, що сприяє відпрацюванню мети, завдань, змісту, форм, методів як цілісної системи позашкільної діяльності;
- послідовність, наступність, безперервність, масовість, що вимагає всебічного охоплення педагогів різними формами методичної роботи протягом навчального року;
- творчий характер;
- конкретність;
- оперативність;
- колективний характер.

Поставивши перед собою завдання реалізації науково-методичної проблеми на 2016-2020 рр. - **"Розвиток творчих здібностей становлення та самореалізації учнівської молоді в допрофесійному виборі"**, Центр працював над впровадженням основних напрямків розвитку науково-технічного, дослідно-експериментального та інших напрямів творчості учнівської молоді з урахуванням сучасних вимог. У 2016 році закінчився **I етап** роботи – підготовчий, проведено теоретичне дослідження проблеми, опанування науково-теоретичних основ і технологій діяльності з розвитку особистості та її самоактуалізації в допрофесійному виборі, здійснено накопичення теоретичного матеріалу.

Протягом року здійснено: складання переліку рекомендованої літератури з проблеми, вдосконалення системи роботи керівників гуртків у контексті роботи над проблемою, узагальнено вивчення досвіду роботи педагогів інших позашкільних закладів, які працюють над аналогічними проблемами, організація наставництва, консультацій для молодих педагогів, активізація діяльності методичних об'єднань, координаційно-методичних рад, організація дієвої самоосвітньої роботи педагогів із визначеної проблеми тощо. Роботу над

проблемною темою координувала творча група з кращих і досвідчених педагогів.

У 2017 році проходить **II етап** роботи над проблемою – реалізація науково-методичної проблеми у роботі педагогічного колективу, удосконалення освітнього процесу, формування перспективного педагогічного досвіду, корекція діяльності педагогів, співпраця з ВНЗ, керівниками підприємств та громадських організацій.

Завдання цього етапу - створити ефективний механізм реалізації проблеми та набуття досвіду всіма членами колективу з питань практичного втілення її в педагогічну практику, впровадження в навчально-виховний процес освітніх інновацій, дієва робота педагогів із визначеної проблеми.

З метою створення необхідних умов для забезпечення виконання поставлених завдань та надання методичної допомоги позашкільним закладам області підготовлено та зібрано методичні матеріали: навчальні програми, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації. Підготовлено реферати та курсові роботи з тем самоосвіти, серію буклетів про гуртки Центру, створено 28 методичних розробок, підбірок матеріалів, розробок занять, сценаріїв заходів, опубліковано 5 статей у газетах і журналах, розроблено або адаптовано 22 навчальних програми.

З метою підвищення професійних якостей організаторів позашкільної освіти, всебічного і якісного підвищення їх інноваційного творчого потенціалу, наукового і загальнокультурного рівня, збагачення його знань, вмінь навичок, педагогічної та виконавської майстерності, вдосконалення психолого-педагогічної освітньої діяльності педагогів-позашкільників протягом року широко використовувалися **різні форми та методи** організації методичної роботи з педагогічними працівниками, як колективно-групові та масові (методичні ради, консультаційні лабораторії, круглі столи, психолого-педагогічні семінари та семінари-практикуми, науково-практичні конференції, групові консультації, тренінги, майстер-класи, творчі групи, педагогічні виставки, працювали Школи педагогічної майстерності та молодого педагога), так і індивідуальні (взаємовідвідування занять, самоосвіта, огляд наукової, методичної, педагогічної літератури, співбесіди, індивідуальні консультації, творчий звіт (атестація), створення портфоліо, написання методичних розробок та програм).

Протягом 2016 р. методичний відділ координував та брав участь у роботі:

- обласного семінару керівників гуртків раціоналізаторів і винахідників (24 учасника);
- обласного семінару керівників гуртків з автотельного спорту (17 учасників);
- обласного семінару керівників гуртків з картингу (11 учасників);
- обласного семінару керівників гуртків з авіамодельного спорту (17 учасників);
- обласного семінару керівників гуртків з судномодельного спорту (12 учасників);
- обласного семінару керівників початкового та спортивно-технічного моделювання (26 учасників);
- обласного семінару методистів науково-технічного напрямку (25 учасників);

- обласного семінару-нарадi директорiв з науково-технiчного напрямку (23 учасники);
- обласного семінару керiвникiв гурткiв ракетомодельовання (12 учасникiв);
- обласного семінару керiвникiв гурткiв юних дизайнерiв (27 учасникiв);
- обласного семінару керiвникiв гурткiв спортивної пеленгацiї, колективних радіостанцiї, телеграфiї (12 учасникiв);
- обласного семінару iнформатики та IКТ (15 учасникiв);
- обласного семінару керiвникiв фото-, вiдео гурткiв i фото-вiдеостудiї (14 учасникiв);
- обласного семінару керiвникiв гурткiв радіо конструювання та електронiки (15 учасникiв).

У семінарах взяло участь 250 педагогiчних працiвникiв.

Працiвники Центру брали активну участь у проведеннi семiнарiв з директорами та методистами позашкiльних закладiв облacтi. Для проведення семiнарiв запрошувались науковцi з Тернопiльського ОКIППО, ВНЗ м. Тернополя та спецiалiсти в галузi науково-технiчної творчостi, педагогiчної та iнновацiйної дiяльностi.

Пiд час проведення семiнарiв використовувались iнтерактивнi форми роботи, проводились презентацiї, майстер-класи, круглi столи, он-лайн конференцiї, надавались методичнi матерiали, працювали виставки дитячих робiт та навчально-методичної лiтератури, що сприяло пiдвищенню творчого потенцiалу педагогiв в органiзацiї навчально-виховного процесу у позашкiльних навчальних закладах облacтi. Керiвники гурткiв також брали участь у Всеукраїнських науково-практичних семiнарах.

Центр пiдтримує постiйний зв'язок з фiзико-математичним та iндустрiально-педагогiчним факультетами Тернопiльського нацiонального педагогiчного унiверситету iм. Гнатюка, Тернопiльським нацiональним технiчним унiверситетом iм. Iвана Пулюя, Європейським унiверситетом, Галицьким коледжем iм. В'ячеслава Чорновола, якi готують органiзаторiв технiчної творчостi, учителiв iнформатики, спецiалiстiв у галузi комп'ютерних технологiї у планi спiвробiтництва та пошуку нових форм i методiв розвитку творчостi учнiв. Викладачi даних ВНЗ постiйно читають лекцiї на облacних семiнарах керiвникiв технiчних гурткiв, входять до складу журi облacних конкурсiв з науково-технiчного та спортивно-технiчного профiлю.

Теми самоосвiти педагогiчних працiвникiв i тематика роботи методичних об'єднань керiвникiв гурткiв були обранi вiдповiдно до проблемної теми Центру.

Протягом навчального року широко використовувалися **рiзнi форми та методи** органiзацiї методичної роботи з педагогiчними працiвниками, як колективно - груповi та масовi (методичнi ради, психолого-педагогiчнi семiнари та семiнари-практикуми, науково-практичнi конференцiї, груповi консультацiї, тренiнги, майстер-класи, творчi групи, педагогiчнi виставки, Школа молодого педагога), так i iндивiдуальнi (взаємовiдвiдування занять, самоосвiта, огляд наукової, методичної, педагогiчної лiтератури, спiвбесiди, iндивiдуальнi консультацiї, творчий звіт (атестацiя), створення портфоліо, складання методичних розробок).

В березні 2016 р. в Центрі вже вчетверте проведений **«Методичний тиждень»**, в рамках якого відбулися: засідання науково-методичної ради, відкрите заняття в гуртку ПТМ та взаємовідвідування занять керівниками гуртків, практикум з оволодіння інформаційними технологіями та виставка **«Методичний доробок Центру»**, на якій були представлені: методичні рекомендації і посібники, розробки гурткових занять і виховних заходів, методичні розробки, доповіді і реферати, статті до ЗМІ, програми гуртків, доробки вихованців. Методична служба закладу розробила рекомендації щодо розробок керівників гуртків, проведення масових заходів тощо. Було надано консультативну допомогу керівникам гуртків при підготовці семінарів, відкритих занять та написанні методичних розробок.

Продовжила свою роботу **Школа молодого педагога**, в якій цікаво, нетрадиційно проходили протягом року заняття. Молоді педагоги отримали збірки нормативних документів, методичних рекомендацій щодо організації роботи гуртків. Слухачі Школи молодого педагога на базі Центру більш детально ознайомилися зі спеціальною літературою, яку використовуватимуть у своїй роботі, а також розширили свої знання про інноваційні форми і методи організації занять. З метою особистісного зросту із слухачами було проведено психолого-педагогічні тренінги. У співпраці із методистом Жандаренко О.В. на сайті Центру продовжено роботу методичної служби, що дозволяє активно спілкуватися та обмінюватися досвідом із фахівцями інших регіонів.

Відповідно до плану роботи Центру 11-13 травня проведено обласний заочний конкурс методичних розробок. На конкурс було представлено 23 методичні розробки, 8 навчально-методичних посібників та 4 навчальні програми із 14 районних та міських ПНЗ та ТОКЦНТТШУМ.

У представлених на конкурс роботах розкривалися сучасні підходи до організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах, кращий педагогічний досвід, спрямований на допомогу керівникам гуртків.

Керівники гуртків Центру взяли участь у обласному (I) етапі Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів який проходив у червні 2016 року.

Протягом 2016 року в Центрі було проведено 4 засідання **педагогічної ради**, на яких розглядалися наступні питання:

- удосконалення та пошук активних цікавих форм проведення занять;
- вплив науково-методичної підготовки та професійної майстерності керівника гуртків на результативність навчально-виховного процесу;
- плани роботи керівників гуртків як невід'ємна складова діяльності груп за інтересами;
- про стан та перспективи розвитку науково-технічної творчості в області;
- використання унаочнення в навчально-виховному процесі у гуртках технічної творчості;
- роль інновацій в організації науково-технічної творчості;
- аналіз якості освіти та рівня навчальних досягнень учнів у гуртках спортивно-технічного відділу;
- удосконалення та пошук активних цікавих форм проведення занять;

- перспективні педагогічні технології – ефективний шлях досягнення нової якості навчально-виховного процесу в ПНЗ;
- патріотичне виховання учасників навчально-виховного процесу, сприяння формуванню у дітей та утвердженню у педагогів і батьків національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що притаманні громадянину України.

Що стосується **господарської роботи**, то Центр працював згідно плану роботи і затвердженого кошторису витрат та доходів. Частково оброблено шатровий дах будинку по вул. Січових Стрільців, 13, проведено поточний ремонт приміщень та будівель СТК, проведено ремонт картингової лабораторії, системи водопостачання в будинках по вул. Січових Стрільців, 13 та Митрополита Шептицького, 26, придбано необхідний інвентар та обладнання, покращено рівень матеріально-технічної бази гуртків центру. У приміщеннях Центру частково замінено освітлювальні лампи розжарення на енергоощадливі, проведено заміри заземлення, встановлено віконні вентилятори в комп'ютерних лабораторіях, відремонтовано аварійні вікна, проведено капітальний ремонт приміщення колишньої фотостудії.

Виготовлено частину проектно-кошторисної документації з облаштування автономного опалення та водопостачання в приміщенні по вул. Митрополита Шептицького, 26.

Розпочато роботу по виготовленню Державного акту на право постійного землекористування по вул. Митрополита Шептицького, 26 та Свідоцтва на право власності на будівлі по вул. Січових Стрільців, 13 та Митрополита Шептицького, 26.

За 2016 рік було проведено модернізацію комп'ютерної техніки за рахунок переданої та списаної техніки для роботи в гуртках. В лабораторії картингу проведено капітальний ремонт.

Невирішеними актуальними **проблемами** для нормальної роботи Центру, залишаються проблеми нормативно-правового, науково-методичного, кадрового забезпечення системи позашкільної освіти, соціального захисту учасників навчально-виховного процесу та інші, але найгострішими для нашого закладу є фінансове та матеріально-технічне забезпечення.

В основному, це відсутність фінансування на: виготовлення нових інвентарних справ та права власності на будівлі, ремонт системи опалення, капітальний ремонт даху будинку по вул. Митрополита Шептицького, 26, фасаду, заміну вікон, капітальний ремонт лабораторій, поновлення матеріально-технічної бази гуртків, оновлення комп'ютерної техніки, придбання оргтехніки для проведення презентацій.

У зв'язку з обмеженим бюджетним фінансуванням команди Тернопільської області не взяли участі у ряді Всеукраїнських змагань та семінарів, відсутність достатнього фінансування на відрядження скорочує виїзди працівників Центру в районні позашкільні установи для надання методичної та практичної допомоги, вивчення і узагальнення передового педагогічного досвіду. Відсутність власного автотранспорту не дозволяє економити кошти на транспортних послугах по виїзду на змагання, вивіз інвентарю на місце змагань, доставці експонатів на виставки та ін.

В той же час треба відзначити недоліки та невирішені проблеми щодо розвитку та удосконалення науково-технічної творчості учнівської молоді в області. Продовжує скорочуватися мережа спортивно-технічних гуртків через відсутність кваліфікованих кадрів та матеріально-технічної бази для їх розвитку. Чоловіки не йдуть керувати технічними гуртками через низьку заробітну плату. Обмежене фінансування на відрядження зумовлює слабкий зв'язок з позашкільними закладами області та іншими областями України з обміну досвідом позашкільної роботи, суттєво гальмує впровадження інноваційних технологій і оновлення змісту навчально-виховного процесу та знижує мотивацію вихованців до занять у технічних гуртках через неможливість участі у обласних та Всеукраїнських масових заходах.

Проаналізувавши роботу за останні роки, на даний час Центр працює над формуванням і утвердженням концепції нової моделі закладу, що передбачає визначення пріоритетних ідей, принципів позашкільної освіти найбільш важливих для його життєдіяльності. Новий або оновлений статус закладу включає відпрацювання його структури, головних напрямів організації навчально-виховного процесу, нових або модифікованих програм, характеристик, управлінських, організаційних, комунікативних відносин у закладі, визначення системи додаткового фінансування закладу, його механізму.

Вибір виду стратегії розвитку закладу визначається багатьма факторами, державними і соціальними запитами, інтересами суспільства на певному етапі, а також внутрішніми можливостями закладу.

На майбутнє заклад ставить перед собою такі завдання:

- збереження та розширення мережі гуртків, секцій, клубів та інших творчих об'єднань за інтересами науково-технічного профілю з метою створення додаткових можливостей для інтелектуального, фізичного та духовного розвитку учнівської і студентської молоді, відкриття нових закладів чи гуртків, особливо в сільській місцевості;

- докорінна реконструкція діяльності закладу, його ланок, змісту та організації роботи, мети і завдань, технології тощо, що сприятиме зміні статусу закладу;

- забезпечення якісної позашкільної освіти. Запровадження Типових навчальних планів і Програм для гуртків за основними напрямками позашкільної освіти, зміцнення, модернізація та розвиток навчальної, матеріально-технічної бази шляхом поліпшення ресурсного забезпечення закладу за рахунок збільшення позабюджетних надходжень, раціонального використання бюджетних коштів;

- важливим напрямом роботи для формування майбутньої технічної еліти залишається пошук, розвиток і підтримка обдарованої учнівської молоді;

- з метою надання методичної і практичної допомоги позашкільним закладам області продовжити моніторинг розвитку НТТУМ та здійснювати аналіз стану їх функціонування та розвитку;

- продовжити роботу щодо програмно-методичного забезпечення позашкільних навчальних закладів області з науково-технічної, декоративно-прикладної творчості та дослідно-експериментальної діяльності;

- оновлювати інформаційний банк даних обдарованих дітей області;

- впроваджувати сучасні інноваційні технології у навчально-виховний процес позашкільних навчальних закладів та здійснювати їх науково-методичне забезпечення;

- з метою соціальної адаптації та реабілітації дітей-інвалідів, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, продовжити роботу щодо охоплення їх позашкільною освітою шляхом відкриття при навчальних закладах по роботі з такими дітьми гуртків Центру.

Директор

Й.І.Кохан